

Valgkampen kan blive en gyser

Af Jørgen Goul Andersen
professor, Aalborg Universitet

Løse vælgere

Ved valget i 2005
beslattede 37 pct.
af vælgerne sig først i selve
valgkampen.

VALGKAMPEN KAN GODT BLIVE en væsentligt større gyser, end der umiddelbart er lagt op til. Vælgerne bestemmer sig i dag væsentligt senere, end de tidligere gjorde. Ved valget i 2005 besluttede 37 pct. af vælgerne sig først i selve valgkampen. Det var ny rekord – mere end ved jordskredsvalget i 1973. 44 pct. af de, der stemte, overvejede at stemme på et andet parti. Selvom meningsmålingerne gennem meget lang tid har været enige om at forudsige et komfortabelt – men mere kompliceret – flertal for Fogh Rasmussen, kan resultatet sagtens overraske.

Ny Alliances kometagtige gennembrud i meningsmålingerne i foråret 2007 var et vidnesbyrd om, at den store stabilitet i meningsmålingerne ikke skulle misforstås som udtryk for, at partiernes vælgere er fastlåste. I de øvrige nordiske lande er vælgerne gennem de senere år blevet ekstremt ustabile. Ved det seneste norske valg i 2005 var der f.eks. ikke mindre end 56 pct., der først bestemte sig i selve valgkampen – heraf 32 pct. lige før valget.

I Danmark startede vælgerens ustabilitet tidligere end i de øvrige lande, men fra 1975 til 1998 har den andel, der besluttede sig under valgkampen, ligget forholdsvis stabilt mellem 20 og 29 pct.

I 2005 nåede andelen, der besluttede sig under selve valgkampen, imidlertid helt op på 37 pct. af de vælgere, der stemte. Det var ny rekord. Faktisk endte mange vælgere i 2005 med at besinde sig, så det kun var knap 25 pct., der skiftede parti fra 2001 til 2005, heraf en hel del før valgkampen. Det er i sig selv ganske mange, men færre end i 2001, hvor 34 pct. af vælgerne skiftede parti. Det var den højeste andel siden 1973. Se figur 1.

Som det er sagt mange gange, er der stor bevægelighed også under selve valgkampen, og valgets udfald afhænger i meget høj grad af, om vælgerbevægelserne går i samme retning eller neutraliserer hinanden. Særlig vigtige er naturligvis de vælgerbevægelser, der 'krydser' midten, og som kun udgør en mindre andel af de samlede bevægelser. At vælgere skifter mellem Venstre og Konservative er selvsagt mindre afgørende.

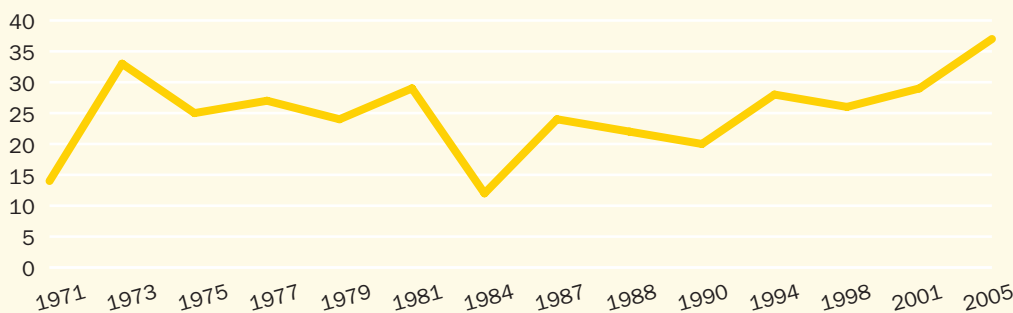
Ved sidste valg var det en forholdsvis begrænset andel, der skiftede mellem blokkene, og de relativt få foreliggende undersøgelser tyder umiddelbart på, at det er en meget sej kamp op ad bakke for oppositionen. Helle Thorning-Schmidt har i alle nyere ratings tabt til Anders Fogh Rasmussen som foretrukket statsminister, og Socialdemokraternes vælgerpotentiale synes umiddelbart at være ret behersket. At oppositionen ikke var i stand til at få noget ud af bataljerne omkring regeringens skattelettelser, der tvang Anders Fogh til at udsætte valget, er også et stærkt vidnesbyrd om, at det vil være en sej kamp for oppositionen at fravriste regeringen de nødvendige stemmer.

Regeringen skidt fra start

Men valgkampen ligger ikke så godt til rette for statsministeren, som den gjorde sidst. På ét punkt er situationen bedre for regeringen i 2005: Økonomien boomer, og arbejdsløsheden er ikke et tema, som det i nogen grad blev sidst, hvor starten på valgkampen var ved at blive alvorligt forstyrret af virksomhedslukninger.

MM | Afventende vælgere

Andel af vælgere, der besluttede sig under selve valgkampen, 1971-2005. Pct. af de, der stemte

Figur 1: Ved valget i 2005 besluttede 37 pct. af vælgerne sig først under valgkampen. Det var flere end ved jordskredsvalget i 1973 – og dermed ny rekord.

Kilde: Valgundersøgelserne.

Større VK-usikkerhed

I modsætning til sidst går V og K ud hver for sig. Og der er også usikkerhed om det parlamentariske grundlag.

Til gengæld er regeringen ikke nær så samlet og så offensiv, som den var sidst. 2005-valget var kontraktpolitikens højdepunkt, hvor V og K gik ud samlet med noget, der kunne markedsføres som et overflødighedshorn af velfærd til vælgerne. Denne gang går V og K ikke ud samlet og har stort set ingen nye forslag i deres valgoplæg. I stedet går man til valg på den politik, som regeringen allerede har lagt frem.

Dertil kommer, at der er usikkerhed om, hvordan regeringens parlamentariske grundlag i givet fald vil se ud efter valget. Dermed er der også større usikkerhed om den politik, regeringen vil føre. Strategisk set er det formentlig også en svaghed, at Dansk Folkeparti med sit forslag om forbud mod tørklæder og halalkød i offentlige institutioner har meldt forholdsvis skingert ud i værdipolitikken – på en måde, der muligvis taler til menigheden af overbeviste tilhængere, men let kan skræmme de vælgere væk, der kunne være tiltrukket af partiets rolle som regeringens sociale vagthund.

Så selvom Helle Thorning-Schmidt før valgets udskrivelse har stået svagt og undertippet, har hun i hvert fald på tre punkter fået et gunstigt udgangspunkt i valgkampen: at et af de absolutte hovedtemaer givetvis bliver skattelettelser kontra velfærd, at klimapolitikken, som er et af oppositionens stærkeste kort, givetvis vil blive et højere prioriteret emne end i sidste valgkamp, og at der denne gang nemt kan blive mere fokus på uenighederne mellem regeringen og dens støttepartier end på uenighederne mellem oppositionspartierne.

MM